

قساوتی که پهلوی در ۱۵ خرداد خرج کرد

۳۰ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۳۰

مشاور وزیر ارشاد در امور جوانان گفت: مزدوران رژیم پهلوی در قبال نشان دادن جنازه از خانواده شهید علی اکبر وقایعی(از شهدای قیام ۱۵ خرداد) ۲۰۰ تومان پول نقد و یک جعبه شیرینی گرفتند تا فقط اجازه دهند خانواده‌هاش شاهد دفنش در قبرستان مسگرآباد تهران باشند.

مجتبی سلطانی احمدی مشاور وزیر ارشاد در امور جوانان از جمله پژوهشگران و محققانی است که درباره «قیام پانزده خرداد» کتابها و مقالاتی را منتشر کرده است.

وی با همیاری رحیم نیکبخت میکوهی کتاب «مبدأ نهضت» (مجموعه مقالات قیام پانزده خرداد) را در دو جلد با رویکرد پژوهشی و آکادمیک و کتاب «نامه نیمه خرداد» را با هدف آشنایی عموم مردم جامعه منتشر کرده است. کتاب «نامه نیمه خرداد» تاکنون دوبار با مجموع شمارگان ۲۱۰۰۰ نسخه به زیور طبع آراسته شده است.

از مقالات این نویسنده درباره قیام پانزده خرداد میتوان به: «پانزده خرداد؛ حادثه یا مبدأ نهضت؟»، «صادق امانی و قیام پانزده خرداد» و همچنین «نقش و عملکرد حوزهای ده نفره هیأت‌های مؤلفه‌های اسلامی در قیام پانزده خرداد» اشاره کرد.

سلطانی احمدی هم‌اکنون مشاور وزیر ارشاد در امور جوانان، عضو ستاد ساماندهی امور جوانان، مدیرمسئول کتاب ماه تاریخ و جغرافیا و دانشجوی دکترای تخصصی تاریخ و تمدن اسلامی دانشگاه تهران است.

آلنچه در پی می‌آید چکیده مباحث مطرح شده با سلطانی است.

* قیام پانزده خرداد تجلی پیوند اصل امت و امامت بود

سلطانی احمدی درباره نقش امام خمینی(ره) و ویژگی مهم قیام پانزده خرداد اظهار داشت: امام خمینی شخصیتی است که در عصر ما پرچمدار صیانت از دین اسلام و عزت ایران شد. این مرجع بیدار شیعه از کیان و هویت اسلامی ایران دفاع کرد و با الگوبرداری از قیام امام حسین(ره)، نماد و سمبل مبارزه علیه قانونشکنیها و اختناق و خفقان حکومت پهلوی گردید. ایشان در

سخنرانی تاریخی عصر عاشورای سال ۱۳۴۲ ش با شجاعت به انتقاد صریح از محمدرضا پهلوی و سیاستهای ضد اسلامی و وطنفروشانهای وی پرداخت.

وی تصریح کرد: در پی این سخنرانی حماسی و سرنوشتساز بود که حکومت به فکر تعرض به حریم مرجعیت افتاد.

سلطانی با بیان اینکه دستگیری امام خمینی در ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ مردم سراسر ایران را در حمایت از وی به صحنه آورد، توضیح داد: این مهم جلوه‌های از پیوند مردم و مرجعیت شیعه را آفرید که ریشه در باورهای عمیق دینی داشت. در واقع قیام ۱۵ خرداد تجلی پیوند اصل امت و امامت بود.

* فراگیری قیام و ماهیت دینی علت مبدأ نهضت شدن قیام ۱۵ خرداد است

سلطانی احمدی با اشاره به اینکه واکنش امام خمینی به لایحه انجمنهای ایالتی و ولایتی و حادثه مدرسه فیضیه قم پیش از قیام ۱۵ خرداد رخ داد، اما ایشان این قیام را مبدأ نهضت اعلام کرد، اظهار داشت: علت مبدأ نهضت بودن قیام ۱۵ خرداد را باید در ماهیت دینی، فراگیری قیام، رهبری مشخص و حضور طبقات مختلف مردم دانست. تا قبل از قیام ۱۵ خرداد، نهضت امام خمینی در واقع نهضت روحانیون ایران بود.

به گفته مشاور وزیر ارشاد، در قیام ۱۵ خرداد طبقات مختلف مردم از روحانی، دانشجو، دانشآموز، کارمند، کارگر، راننده تا درشکهایچی و پلاستیکساز وارد صحنه قیام شدند. مروری بر شغل شهدای قیام ۱۵ خرداد در تهران مؤید این مطلب است.

سلطانی ادامه داد: انتشار خبر دستگیری امام خمینی نه فقط قم و تهران، بلکه سراسر ایران را به حرکت آورد. شیراز، مشهد، یزد، اصفهان، ورامین، تبریز، زنجان، قزوین، کاشان و ده‌ها شهر دیگر را می‌توان نام برد که هر یک به‌فراخور خود اعتراض و قیام نمودند. از تحصن در منزل علماء، ارسال تلگراف، برپایی تظاهرات و کف‌نپوش راهی تهران شدن و در نهایت شهادت از جمله این واکنشها بود.

وی با این جملات که قیام ۱۵ خرداد حوزه علمیه نجف و بسیاری از روحانیونی را که دارای رویکرد محافظه‌کارانه در برابر رژیم پهلوی بودند بیدار کرد، افزود: در قیام ۱۵ خرداد ارمیها هم درود بر خمینی می‌گفتند. امری که رادیو مسکو به آن اعتراف کرد.

* دستاورد قیام ۱۵ خرداد، پیروزی ۲۲ بهمن ۵۷ بود

وی ادامه داد: قیام ۱۵ خرداد در دوازدهم محرم در دفاع از حریم مرجعیت شیعه شکل گرفت و به تعبیر و تصریح امام خمینی مبدأ تاریخ انقلاب اسلامی نام نهاده شد. در بیانات و اظهارات ایشان تأکید ویژه‌ای بر شناخت قیام ۱۵ خرداد وجود دارد. از آن

جمله در نخستین سالگرد قیام ۱۵ خرداد بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۸ ش در بیاناتی مهم فرمود:

«پانزده خرداد چرا به وجود آمد؟ مبدأ وجود آن چه بود؟ دنباله آن در سابق چه بود؟ و الآن چیست؟ پانزده خرداد برای چه مقصدی بود؟ پانزده خرداد را بشناسید و کسانی که پانزده خرداد را دنبال کردند بشناسید و کسانی که از این به بعد امید تعقیب آنها هست بشناسید و مخالفین پانزده خرداد و مقصد پانزده خرداد را بشناسید».

سلطانی خاطرنشان کرد: در واقع قیام ۱۵ خرداد مبانی و شیوه مبارزات ملت ایران، رهبری، نیروی اجتماعی و به‌طور کلی هدف و آرمانهای مبارزات را دگرگون کرد و از این طریق با همه وجوه تاریخ ایران و ارزشهای این سرزمین پیوند خورد. دستاورد قیام ۱۵ خرداد، پیروزی ۲۲ بهمن ۵۷ بود.

* قیام پانزده خرداد بزرگترین حادثه قرن در کشور است

نویسنده کتاب «نامه نیمه خرداد» با اشاره به نگاه مقام معظم رهبری درباره قیام ۱۵ خرداد گفت: در کلام مقام معظم رهبری قیام ۱۵ خرداد از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده و به‌عنوان پایه انقلاب اسلامی تبیین شده است. در واقع اهمیت قیام ۱۵ خرداد و تأثیرگذاری آن بر تحولات پس از آن به اندازه‌ای است که آیت‌الله خامنه‌ای تعبیر «بزرگترین حادثه ... در قرن حاضر کشور» را درباره آن بکار می‌برند. همچنین از نظر ایشان قیام ۱۵ خرداد یکی از مهم‌ترین اقدامات ملت ما در برابر سلطه‌جویی آمریکا بود.

* دانشجویان در قیام پانزده خرداد، آگاهانه وارد عمل شدند

مدیر مسئول کتاب ماه تاریخ و جغرافیا همچنین درباره نقش دانشجویان در این قیام معتقد است: در قیام ۱۵ خرداد یکی از ویژگی‌های مهم فعالیت دانشجویان آن بود که آگاهانه وارد عمل شدند. دانشجویان دانشگاه تهران فوراً نسبت به دستگیری امام خمینی واکنش نشان دادند. علاوه بر دانشجویان دانشگاه تهران، دانشجویان سایر دانشگاه‌ها از جمله دانشسرای عالی تهران با تجمع در داخل و خارج دانشسرا ضمن سردادن شعارهایی علیه شاه، مردم را به شرکت در تظاهرات ترغیب و تشویق کردند. دانشجویان دانشگاه پلی تکنیک هم با نصب پلاکاردهایی با مضمون شعارهایی علیه حکومت، دانشکده‌های هم‌جوار و دانشجویان دبیرستانها را به شرکت در تظاهرات ترغیب کردند.

وی توضیح داد: بعد از قیام ۱۵ خرداد، جنبش دانشجویی با قطع امید از رویکردهای لیبرالی جبهه ملی و سازشکاری و خیانت حزب توده به سوی انقلابی شدن و تمایل به براندازی رژیم شاه پیش رفت و احساسات عدالت‌طلبانه و ضد آمریکایی و ضد سرمایه‌داری در میان دانشجویان تقویت شد.

مشاور وزیر ارشاد در امور جوانان ادامه داد: جنبش دانشجویی در این مقطع، خواهان استقلال ایران و سقوط رژیم شاه به عنوان

* آمار دقیقی از شهدا و جانبازان قیام پانزده خرداد به دست نیامده است

نویسنده و تدوینگر کتاب مبدأ نهضت در مورد شمار شهدای قیام پانزده خرداد گفت: در مورد شمار شهدای قیام ۱۵ خرداد نظر واحدی وجود ندارد و ارقام متفاوتی ارائه شده است، که این رقم تا ۱۵۰۰۰ نفر هم ذکر شده است. دولت اسدالله علم هم‌هلی کشته‌های آن قیام را ۸۶ نفر و زخمی‌ها را ۱۵۰ نفر اعلام کرد. مردم کوچه و بازار که در صحنه‌لی قیام و درگیری حضور داشتند، شمار شهیدان آن روز را بالغ بر ۱۵۰۰۰ تن روایت کردند. یکی از گزارش‌های ساواک مورخ ۱۸/۰۴/۱۳۴۲ ش نشان می‌دهد که استواری به نام "رضا دیوانه" از کلانتری ۶ خیابان مولوی به تنهایی در یکی از محلات ۶۰ نفر از مردم بیگناه را شهید کرد. برخی از روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های خارجی از جمله روزنامه لوموند در مورخ ۰۷/۰۶/۱۹۶۳ میلادی شمار کشتگان را بیش از ۱۰۰۰ نفر برآورد کرده است. نارسایی در آمار شهیدان و مجروحان قیام ۱۵ خرداد و ناآگاهی و بی‌اطلاعی از نام و نشان کامل آنها ریشه در ترس برخی از خانواده‌های شهیدان از بیم پیگرد شدید رژیم، و مخفی‌کاری رژیم به منظور پوشیده نگه داشتن شدت برخورد با قیام دارد. به اذعان شاهدان در مسگرآباد کانالی کنده بودند و جنازه‌ها را داخل آن می‌ریختند. برخی از افراد نیز شاهد انداختن تعدادی از جنازه‌ها در دریاچه نمک قم بودند.

* پدیدآورندگان قیام پانزده خرداد مصداق السابقون السابقون هستند

مشاور وزیر ارشاد در امور جوانان و پژوهشگر تاریخ انقلاب اسلامی درباره پدیدآورندگان قیام پانزده خرداد اذعان داشت: پایگاه اجتماعی امام خمینی توده‌های مردمی متدین بودند که از درون آنها یاران مؤمن و مجاهد و ثابت‌قدمی جوشیده و دوشادوش روحانیت به انتظام و ساماندهی تشکیلاتی امور مبارزه و آگاهی توده‌ها پرداختند. در واقع پدیدآورندگان قیام ۱۵ خرداد مصداق عینی السابقون السابقون اولئک المقربون هستند. آنان نقش مهمی در بیداری اسلامی و پیروزی انقلاب داشتند. آنان نه تنها عوام بلکه خواص را هم بیدار کردند. زنده نگاه داشتن یاد، خاطره و هدف خردادآفرینان و شهیدان قیام ۱۵ خرداد نقش مهمی در حفظ اهداف و جهت‌های اصلی انقلاب اسلامی ایران دارد. به‌ویژه شهیدان و مبارزانی چون آیت‌الله سید مصطفی خمینی، شهید مهدی عراقی، شهید حاج اسماعیل رضایی، شهید صادق امانی، شهید طیب حاج‌رضایی، شهید مرتضی مطهری، شهید اسدالله لاجوردی، شهید فضل‌الله محلاتی، شهید محمدصادق اسلامی، شهید عبدالحسین دستغیب، مرحوم آیت‌الله محمدتقی فلسفی، مرحوم آیت‌الله سید محمود طالقانی، مرحوم آیت‌الله شیخ عباسعلی اسلامی و مرحوم حبیب‌الله عسگراولادی.

وی توضیح داد: لازم به یادآوری است تأثیر کلام خالصانه حاج مهدی عراقی نقش مهمی در کشاندن طیب حاج‌رضایی به نهضت اسلامی و شکل‌گیری شخصیت بعدی او ایفا کرد. تا جاییکه به قول امام خمینی طیب، طیب شد.

سلطانی در پایان عنوان کرد: درباره اوج قساوت رژیم پهلوی درباره شهیدان قیام ۱۵ خرداد باید گفت رژیم پهلوی در قبال نشان

دادن جنازه از خانواده شهید علی اکبر وقایعی از شهدای قیام ۱۵ خرداد ۲۰۰ تومانی پول نقد و یک جعبه شیرینی گرفتند تا فقط اجازه دهند خانوادهاش شاهد دفنش در قبرستان مسگرآباد تهران باشند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۷۲۷۸/۱۵-خرداد-۱۵-چهلوی-قساوتی/>